

**Οργάνωση Παραγωγής
& Διοίκηση Επιχειρήσεων II**

Κοστολόγηση Επιχειρήσεων & Λήψη Αποφάσεων

Κεφάλαιο 8

**Πρότυπο Κόστος
– Μέρος I**

Νικόλαος Α. Παναγιώτου

© 2004 ΕΜΠ

Τομέας Βιομηχανικής Διοίκησης & Επιχειρησιακής Έρευνας

Περιεχόμενα Παρουσίασης

- 1. Λόγοι Χρήσης Πρότυπης Κοστολόγησης**
- 2. Τρόπος Καθορισμού Πρότυπου Κόστους**
- 3. Μέθοδοι Υπολογισμού Απόκλισης
Κόστους από Πρότυπο Κόστος**

Επιχειρήσεις Εφαρμογής Πρότυπης Κοστολόγησης

- ❑ Παραγωγικές Επιχειρήσεις
- ❑ Επιχειρήσεις Υπηρεσιών
- ❑ Μη Κερδοσκοπικές Επιχειρήσεις

Ορολογία Πρότυπης Κοστολόγησης

- ❑ **Standard Cost** (Πρότυπο Κόστος)
- ❑ **Actual Cost** (Πραγματικό Κόστος)
- ❑ **Direct Material Standards** (Πρότυπο Κόστος Άμεσων Υλικών)
- ❑ **Direct Labour Standards** (Πρότυπο Κόστος Άμεσων Εργατικών)
- ❑ **Overhead Standards** (Πρότυπο Κόστος Γενικών Εξόδων)
- ❑ **Basic Cost Standard** (Πρότυπο Βασικό Κόστος)
- ❑ **Ideal Standard** (Πρότυπο Ιδανικό Κόστος)
- ❑ **Currently Attainable Standard** (Πρότυπο Επιτευχθέν)
- ❑ **Variance Analysis** (Ανάλυση Αποκλίσεων)
- ❑ **Material Variance** (Απόκλιση Υλικών)
- ❑ **Labour Variance** (Απόκλιση Εργατικών)
- ❑ **Variable Overhead Variance** (Απόκλιση Γενικών Εξόδων)

Εξήγηση Πρότυπου Κόστους

- ❑ Το πρότυπο κόστος είναι ένα προϋπολογιστικό κόστος που στηρίζεται σε κάποιους ορθολογικούς υπολογισμούς
- ❑ Το πρότυπο κόστος αναφέρεται στη μονάδα παραγόμενου προϊόντος ή προσφερόμενης υπηρεσίας
- ❑ Χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του κόστους μίας μονάδας προϊόντος ή μίας προσφερόμενης υπηρεσίας
- ❑ Για να επιτευχθεί ο υπολογισμός του πρότυπου κόστους θα πρέπει να υπολογιστούν:
 - Τύποι υλικών και εργατικών, τιμές και ποσότητες
 - Τύποι γενικού κόστους και συμπεριφορά

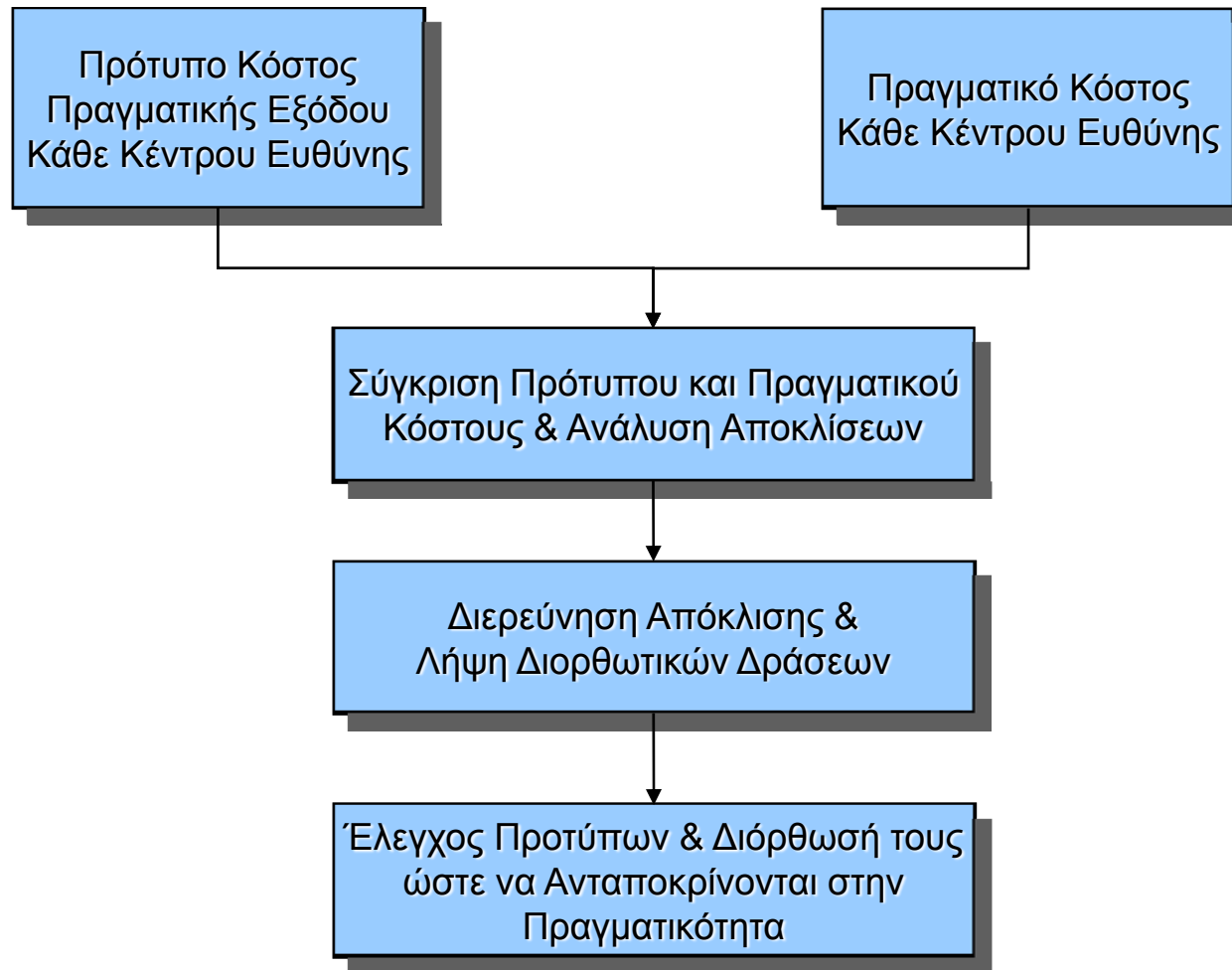

Λειτουργία Πρότυπου Κόστους

- ❑ Το πρότυπο κόστος εφαρμόζεται σε επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν επαναλαμβανόμενες λειτουργίες για την παραγωγή προϊόντων ή την προσφορά υπηρεσιών
- ❑ Το πρότυπο κόστος εντοπίζεται κατά κύριο λόγο στις λειτουργίες, τις οποίες χρησιμοποιεί στη συνέχεια κάποιο προϊόν
- ❑ Για κάθε προϊόν ή υπηρεσία, η επιχείρηση συντηρεί έναν πίνακα πρότυπου κόστους (συχνά αποκαλούμενο προκοστολόγιο)
- ❑ Η σύγκριση του πραγματικού κόστους με το πρότυπο διευκολύνει τον έλεγχο και τη λήψη κατάλληλων αποφάσεων, εφόσον οι αποκλίσεις ερμηνευτούν ορθά
- ❑ Η ερμηνεία των αποκλίσεων είναι έργο των εμπλεκόμενων Διευθυντών της επιχείρησης και όχι του Κοστολόγου

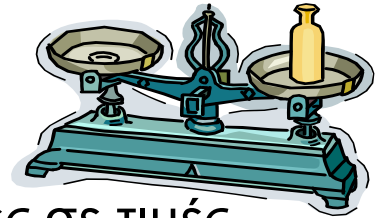
Εποπτεία Συστήματος Πρότυπης Κοστολόγησης

Τύποι Πρότυπου Κόστους

- ❑ Βασικό πρότυπο κόστος (**basic standard cost**)
 - Δεν μεταβάλλεται σε βάθος χρόνου
 - Δεν χρησιμοποιείται όταν συμβαίνουν συχνές αλλαγές σε τιμές, παραγωγικές διαδικασίες και άλλες συνθήκες)
- ❑ Ιδανικό πρότυπο κόστος (**ideal standard cost**)
 - Το ελάχιστο κόστος που θα μπορούσε να επιτευχθεί σε ιδανικές συνθήκες (χωρίς βλάβες, απρόσμενα συμβάντα κλπ.)
 - Είναι σπάνια χρησιμοποιήσιμο
- ❑ Τρέχον επιτευχθέν πρότυπο κόστος (**currently attainable standard cost**)
 - Το κόστος που μπορεί να συμβεί κάτω από αποδοτικές συνθήκες (efficient conditions)
 - Είναι το κόστος που χρησιμοποιείται στο πλείστο των περιπτώσεων

Στόχοι Πρότυπης Κοστολόγησης

- ❑ Πρόβλεψη του μελλοντικού κόστους για τη λήψη αποφάσεων
- ❑ Στοχοθέτηση που παρακινεί τους υπαλλήλους της επιχείρησης να πετύχουν συγκεκριμένα αποτελέσματα
- ❑ Διευκόλυνση κατάρτισης προϋπολογισμού
- ❑ Διαδικασία ελέγχου δραστηριοτήτων που αποκλίνουν από τον προγραμματισμό
- ❑ Διευκόλυνση ανάλυσης κερδοφορίας και απολογισμού του αποθέματος σε μεγάλη συχνότητα (π.χ. ανά μήνα)
- ❑ Κοστολόγηση προϊόντων

Βασικές Κοστολογικές Προσεγγίσεις

Κόστος Παραγωγής

Άμεσα
Υλικά

Άμεσα
Εργατικά

Γενικό
Κόστος

Πραγματική Κοστ.
Κανονική Κοστ.
Πρότυπη Κοστ.

Πραγμ.
Πραγμ.
Πρότυπο

Πραγμ.
Πραγμ.
Πρότυπο

Πραγμ.
Πρότυπο
Πρότυπο

Πρότυπο Κόστος Υλικών

- ❑ Τα απαραίτητα στοιχεία είναι οι τύποι, η ποσότητα και η ποιότητα των χρησιμοποιούμενων υλικών
- ❑ Οι τεχνικές προδιαγραφές των προϊόντων καθορίζουν τα χρησιμοποιούμενα υλικά
- ❑ Το συνταγολόγιο (Bill of Materials ή BOM) είναι η βασικότερη πηγή για τον ακριβή προσδιορισμό των απαιτούμενων υλικών
- ❑ Στόχος είναι η εξασφάλιση οικονομικών και ποιοτικών υλικών με βάση τις προδιαγραφές

(Πρότυπο Κόστος Υλικών) = (Ποσότητα Υλικού) x (Κόστος Προμήθειας Υλικού)

Πρότυπο Εργατικό Κόστος

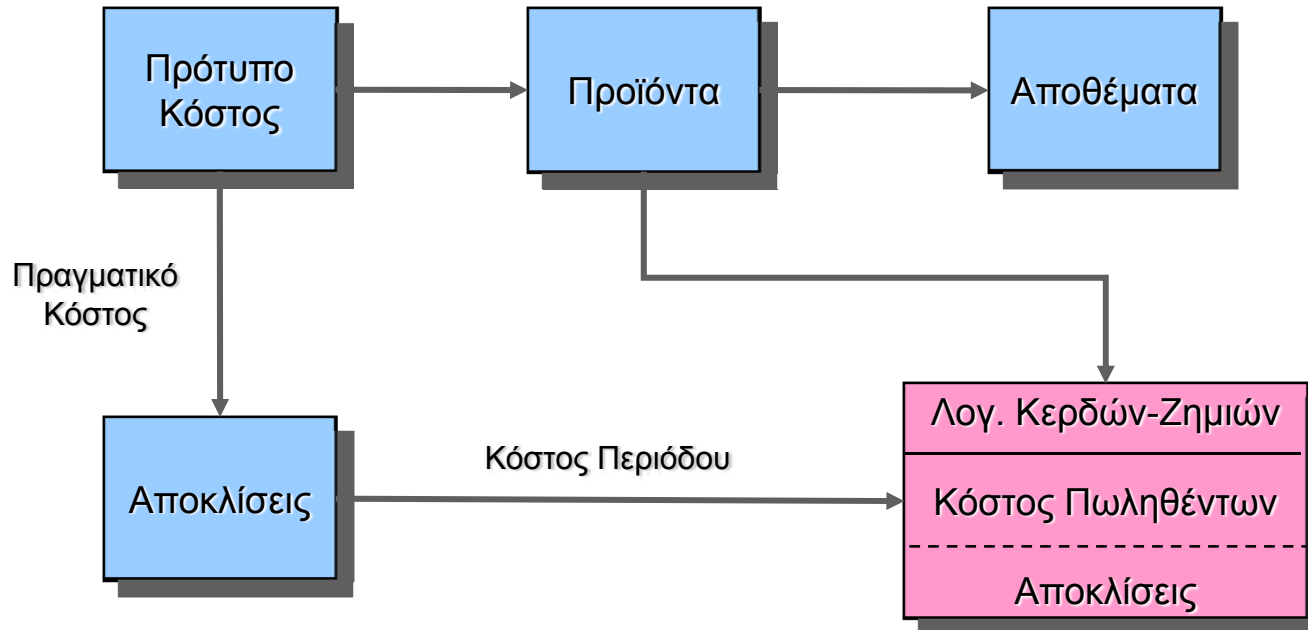
- ❑ Τα απαραίτητα στοιχεία είναι οι τύποι, η ποσότητα και το κόστος εργατικού δυναμικού
- ❑ Η εργασία αφορά την παραγωγή, την εξάρμωση, την επανεργασία και τον καθαρισμό
- ❑ Τα βασικά στοιχεία κόστους εργατικού στηρίζονται σε αναλύσεις της εργασίας (time & motion studies)

(Πρότυπο Κόστος Εργατικών) = (Ώρες Εργασίας) x (Πρότυπο Κόστος Ώρας)

Απολογισμός Αποθεμάτων & Μέτρηση Κερδοφορίας

Απόκλιση Πρότυπου & Πραγματικού Κόστους

Συνολικό
Πραγματικό
Κόστος

Συνολικό
Πρότυπο Κόστος

Συνολική Απόκλιση

Είδη Αποκλίσεων

Συνολικό
Πραγματικό
Κόστος

(Πραγμ. Ποσότητα) x (Πραγμ. Τιμή)

Απόκλιση
Τιμής

Πραγμ. Ποσότητα) x (Πρότυπη Τιμή)

Συνολικό
Πρότυπο Κόστος

Απόκλιση
Ποσότητας

(Πρότυπη Ποσότητα) x (Πρότυπη Τιμή)

Συνολική Απόκλιση

Παράδειγμα - Απόκλιση Υλικών

Συνολικό
Πραγματικό
Κόστος

Συνολικό
Πρότυπο Κόστος

Παράδειγμα - Απόκλιση Υλικών

Παράδειγμα - Απόκλιση Υλικών

Συνολικό
Πραγματικό
Κόστος

Συνολικό
Πρότυπο Κόστος

€125,000

(Πραγμ. Ποσότητα) x (Πραγμ. Τιμή)

Πρότυπα) x (Πρότυπη Τιμή)

Πραγμ.

Συνολική Απόκλιση Υλικών

(Πρότυπη Ποσότητα) x (Πρότυπη Τιμή)

€138,000

13,000 υπέρ

Παράδειγμα - Απόκλιση Υλικών

Συνολικό
Πραγματικό
Κόστος

€125,000

(Πραγμ. Ποσότητα) x (Πραγμ. Τιμή)

Συνολικό
Πρότυπο Κόστος

Πραγμ. Ποσότητα x Πρότυπη Τιμή
500,000 x €0.30
= €150,000

(Πραγμ. Ποσότητα)

(Πρότυπη Ποσότητα)

€138,000

13,000 υπέρ

Παράδειγμα - Απόκλιση Υλικών

Παράδειγμα - Απόκλιση Υλικών

Παράδειγμα - Απόκλιση Εργατικών

Συνολικό
Πραγματικό
Κόστος

Συνολικό
Πρότυπο Κόστος

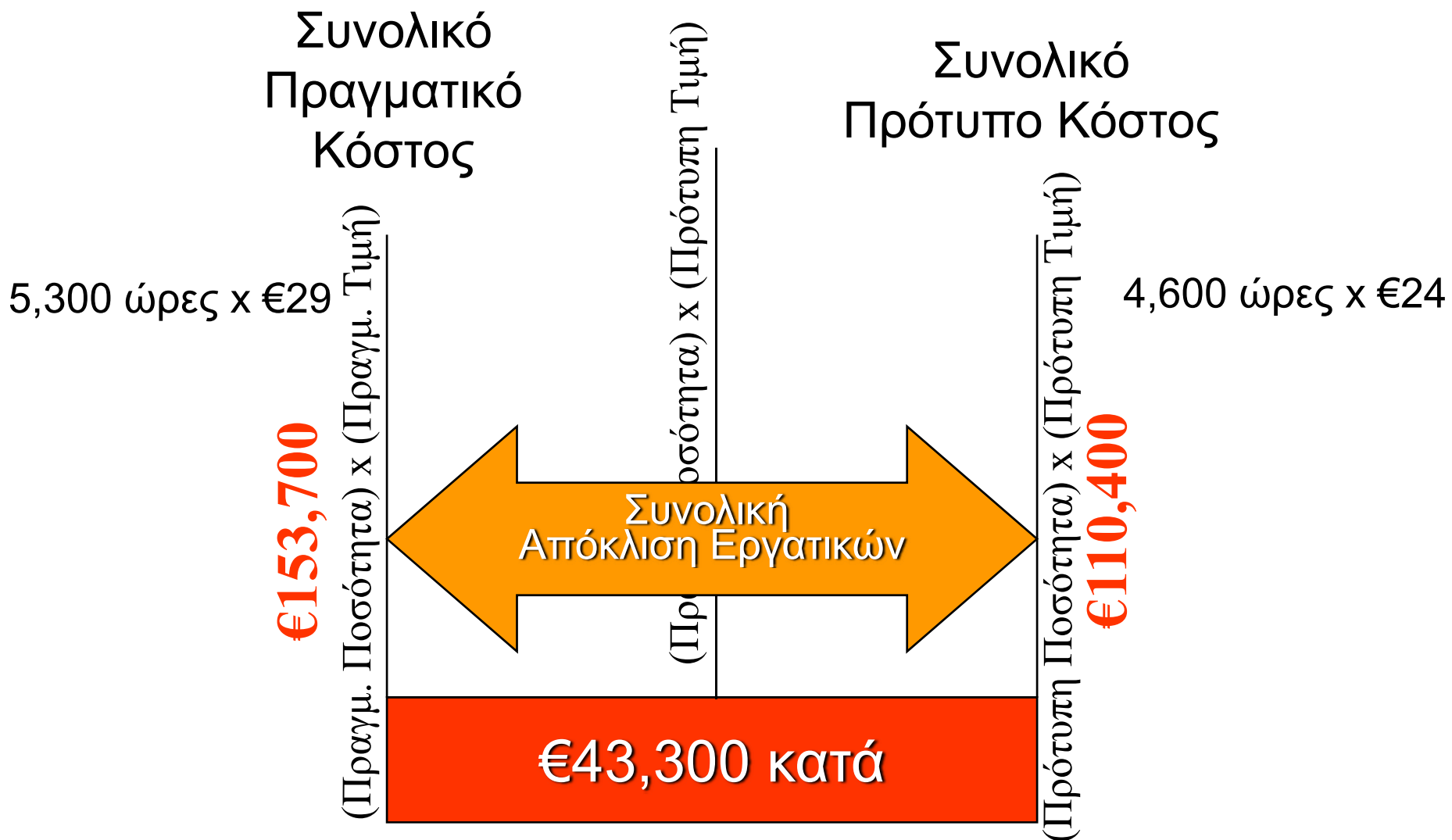

Παράδειγμα - Απόκλιση Εργατικών

Παράδειγμα - Απόκλιση Εργατικών

Παράδειγμα - Απόκλιση Εργατικών

Συνολικό
Πραγματικό
Κόστος

€153,700

(Πραγμ. Ποσότητα) x (Πραγμ. Τιμή)

€26,500 κατά

Συνολικό
Πρότυπο Κόστος

(Πραγμ. Ποσότητα) x (Πρότυπη Τιμή)
€127,200

**5,300 x
€24**

Παράδειγμα - Απόκλιση Εργατικών

Συνολικό
Πραγματικό
Κόστος

Συνολικό
Πρότυπο Κόστος

5,300 ώρες x €24

4,600 ώρες x €24

€127,200

(Πραγμ. Ποσότητα) x (Πρότυπη Τιμή)

€16,800 κατά

(Πρότυπη Ποσότητα) x (Πρότυπη Τιμή)

€110,400

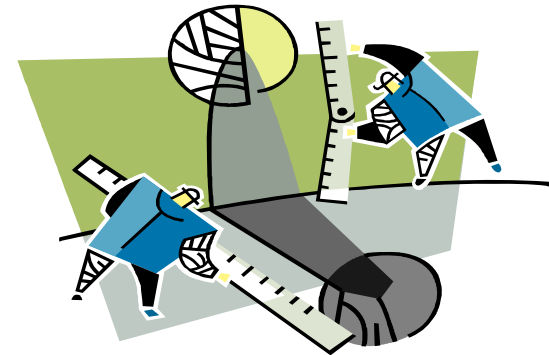
Παράδειγμα Ανάλυσης Πρότυπου Κόστους

Κέντρο Ευθύνης	Αρ. Λειτουργ- γίας & Πρότυπο Κόστος		Προϊόντα							Σ Πρότυπο Κόστος	Σ Πραγματ. Κόστος
	No.	(€)	100	101	102	103	104	105	106	(€)	(€)
A	1	20	✓	✓		✓	✓	✓	✓	120	
B	2	30		✓		✓		✓		90	
C	3	40	✓		✓		✓			120	
D	4	50	✓	✓	✓				✓	200	
Πρότυπο Κόστος	€		110	100	90	50	60	50	70	530	

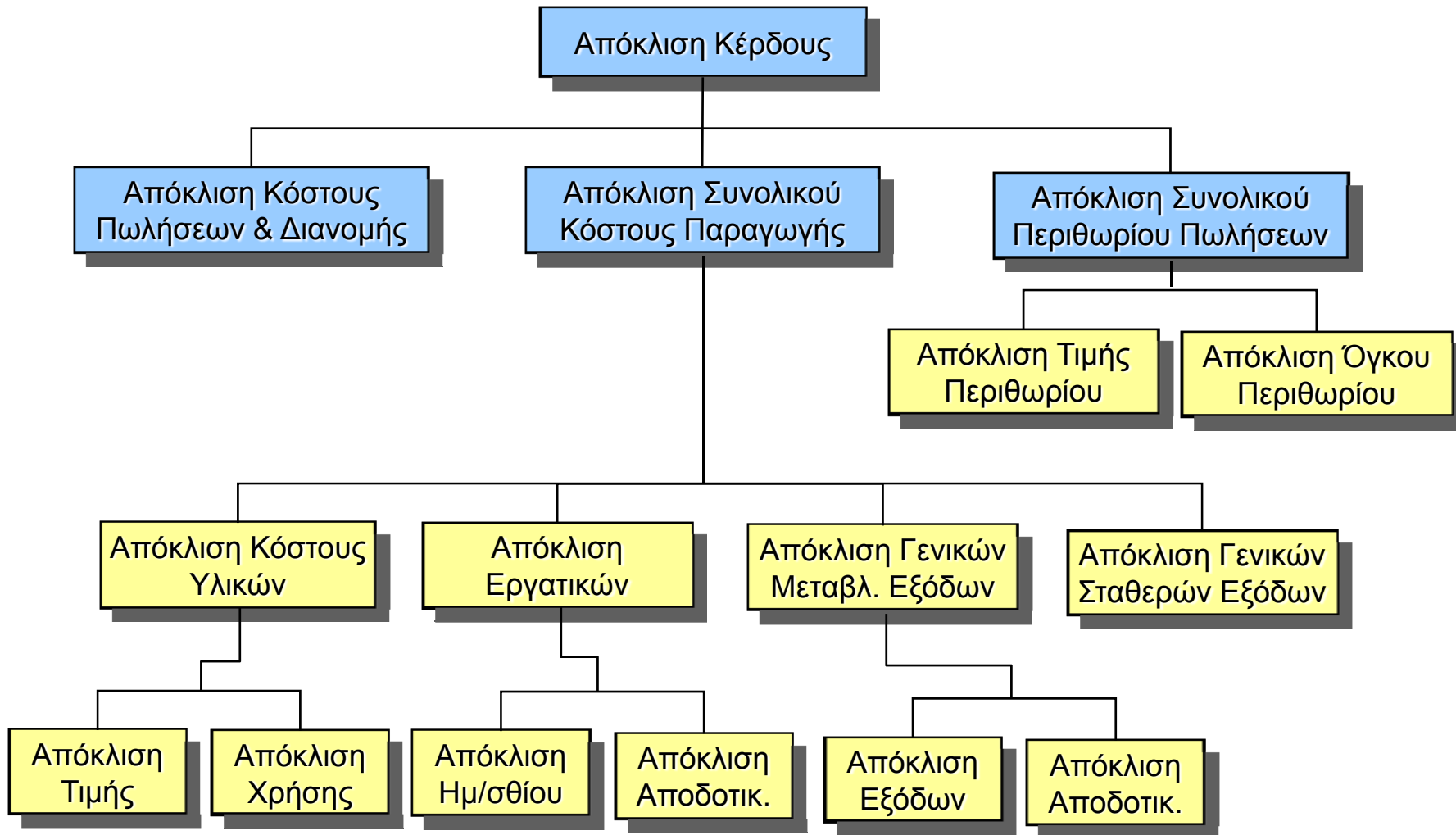
Πηγές Δεδομένων Πρότυπης Κοστολόγησης

- Ιστορικά δεδομένα
- Εμπειρία
- Μελέτες εργασίας
- Δεδομένα από υπαλλήλους του λειτουργικού επιπέδου

Ανάλυση Αποκλίσεων σε Σύστημα Μεταβλητής Κοστολόγησης

Ερωτήσεις...

